

A preauricularis régió jelentősége a nem-meghatározásban (ÉK-Magyarország egy középkori mintájának elemzése)

A Nemeskéri János professzor (1914–1989) emlékére készült tanulmány célja két területre összpontosul.

Egyrészt az emberi ilium preauricularis régiójának jelentőségét kívánja megítélni a csontváz nemének meghatározása során, másrészt a nevezett anatómiai táj szexualizációs fokozatait definiálja az ACSÁDI és NEMESKÉRI (1970.) által megfogalmazott szemlélet szerint.

A szakirodalmi áttekintésből elsősorban az tűnik ki, hogy a sulcus preauricularis megléte, hiánya, differenciáltsága megkülönböztetett érv a nemiség eldöntésekor, míg a tuberculum m. piriformisnak látszólag nincs különösebb diagnosztikai jelentősége.

A szerző ÉK-Magyarország 471 X–XVII. századi csontvázletén (1. táblázat) végzett vizsgálatai szerint a masculin és a hypermasculin variánsok hasonlósága miatt a sulcus preauricularison öt szexualizációs fokozatot nem lehet elkülöníteni. Ugyanekkor a tuberculum m. piriformis alapján a feminin és a hyperfeminin variánsok elkülöníthetősége bizonytalan. Célszerű tehát a fenti két anatómiai képletet mint regio preauricularist összevontan értékelni.

A szerző ezt követően az öt szexualizációs fokozat leírására és dokumentálására tér át, majd ezen megfigyelései alapján minden csontváz esetében 23 másodlagos nemi jelleget elemez (2. táblázat). Jellegenként kiszámítja a szexualizációt (Sex), a szexualizáció nemi differenciáját (Sex_{diff}), majd azon esetek arányát, amelyeknél a meghatározott nem a szexualizációs fokozat előjelének megfelelt (Sex_{id \bar{x}}), valamint az utóbbi %-os értékek férfiak és nők közötti átlagát (Sex_{id \bar{x}} [%]). Az említett négy paraméter figyelembe vételével próbál véleményt alkotni a csontváz másodlagos nemi jellegeinek a nem-meghatározásban betöltött szerepéről (3. táblázat).

Megállapítása szerint a preauricularis régió azon ritka jellegek közé sorolható, melyek alapján a leghatékonyabban, azaz 80% körüli biztonsággal (jelen esetben Sex_{id \bar{x}} [%] = 83,5) rekonstruálható a csontváz neme.

A további 22 másodlagos nemi jellegre vonatkozó eredmények részletes összehasonlítási lehetőséget kínálnak ahhoz, hogy a standardnak vélt súlyozás (FEREMBACM–SCHWIDETZKY–STLOUKHAL 1979.) általánosíthatóságát megítélhessük.

SZATMÁRY László
Vasvári Pál Múzeum
Tiszavasvári, Kálvin u. 7.
H-4440